

Spis treści

Skróty i oznaczenia.....	13
Przedmowa.....	19
I. Polska w średniowieczu (wieki XI–XV).....	25
1. Wprowadzenie.....	25
2. Prehistoria.....	26
3. Średniowiecze.....	27
4. Uniwersytety.....	29
5. Matematyka w Europie przed 1400 rokiem.....	34
6. Początek Polski.....	35
7. Witelon.....	37
8. Powstanie uniwersytetu w Krakowie.....	40
9. Matematyka w Europie w wieku XV.....	42
10. Matematyka polska w wieku XV.....	44
11. Średniowieczny uczonec.....	47
12. Kopernik.....	49
II. Polska u progu czasów nowożytnych (wieki XVI–XVIII).....	53
1. Wiek XVI w kulturze.....	53
2. Szkoły rachmistrzów.....	54
3. Europejskie szkolnictwo.....	57
4. Szkolnictwo w Polsce.....	59
5. Matematyka polska w wieku XVI.....	65
6. Wiek XVII i powstanie nowożytnej nauki.....	69
7. Uniwersytety w Krakowie, Wilnie i Lwowie oraz inne polskie uczelnie.....	75
8. Matematyka europejska w wiekach XVII–XVIII.....	80
9. Matematyka polska w wieku XVII.....	82
10. Epoka saska (1697–1763).....	89
11. Epoka stanisławowska (1764–1795).....	92
12. Reformy Komisji Edukacji Narodowej.....	93

---

13. Inne reformy szkolnictwa europejskiego	99
14. Matematyka polska w wieku XVIII.....	102
15. Polska terminologia matematyczna	105
16. Upadek kraju i rozbiory	106
III. Polska rozbiorowa I (okres 1795–1865).....	109
1. Po utracie państwa	109
2. Księstwo Warszawskie i Królestwo Polskie	109
3. Matematyka na Uniwersytecie Królewskim.....	115
4. Uniwersytet w Wilnie i Wileński Okręg Naukowy	118
5. Galicja i uniwersytety w Krakowie i Lwowie	120
6. Działalność wydawnicza	123
7. Emigracja.....	125
8. Matematyka polska w okresie 1795–1865	127
IV. Polska rozbiorowa II (1865–1914).....	135
1. Szkoła Główna w Warszawie.....	135
2. Uniwersytet rosyjski w Warszawie.....	140
3. Działalność organizacyjna w Warszawie	143
4. Polacy na emigracji (Paryż, Peru, Rosja)	149
5. Kraków	157
6. Lwów	159
7. Zabór pruski.....	162
8. Wyższe szkolnictwo techniczne.....	163
9. Działalność ponadzaborowa	165
10. Działalność wydawnicza.....	167
11. Współpraca międzynarodowa	173
12. Kultura matematyczna	174
13. Matematyka polska w okresie 1865–1915.....	177
14. Podsumowanie okresu	187
V. Polska między dwoma wojnami (1915–1940)	189
1. Wstęp	189
2. I wojna światowa	190
3. Ośrodki matematyczne	195
4. Warszawska szkoła matematyczna	203
5. Warszawska szkoła logiczna.....	206
6. Lwowska szkoła matematyczna	210
7. Znaczenie polskiej szkoły matematycznej.....	214
8. Model kariery akademickiej	216
9. Polskie Towarzystwo Matematyczne.....	218
10. Działalność wydawnicza.....	222

---

11. Współpraca międzynarodowa	225
12. Kultura matematyczna	231
13. Emigracja	234
VI. Matematyka polska lat międzywojennych.....	237
1. Wstęp	237
2. Teoria mnogości.....	238
3. Topologia	246
4. Logika matematyczna i podstawy matematyki.....	255
5. Analiza matematyczna.....	258
6. Teoria funkcji rzeczywistych	260
7. Funkcje zespolone	261
8. Równania różniczkowe.....	262
9. Szeregi trygonometryczne i ortogonalne	268
10. Analiza funkcjonalna	270
11. Teoria miary	279
12. Teoria prawdopodobieństwa	281
13. Geometria różniczkowa	282
14. Algebra.....	284
15. Teoria liczb.....	285
16. Matematyka dyskretna	286
17. Statystyka matematyczna.....	288
18. Mechanika.....	291
19. Inne	293
20. Spojrzenie z zewnątrz	295
21. Próba oceny.....	296
VII. Katastrofa II wojny światowej	301
1. Najazd na Polskę.....	301
2. Okupacja sowiecka Kresów Wschodnich (1939–1941)	302
3. Okupacja niemiecka (1939–1945).....	305
4. Państwo podziemne i tajne nauczanie	308
5. Straty wojenne	311
VIII. Polska po II wojnie światowej	317
1. Zmiany terytorialne i polityczne.....	317
2. Nowa sieć akademicka	318
3. Odradzanie się matematyki polskiej (1944–1949)	324
4. Współpraca międzynarodowa.....	327
5. Nowe kadry.....	329
6. Działalność wydawnicza	334
7. Komunistyczna reforma nauki.....	335

---

8. Późniejsze uwarunkowania polityczne (1955–1989)	338
9. Emigracja	342
10. Centrum Banacha i inne centra	345
11. Międzynarodowy Kongres Matematyków w Warszawie	347
12. Kultura matematyczna	348
IX. Matematyka polska po II wojnie światowej	353
1. Wstęp	353
2. Teoria mnogości	356
3. Topologia	357
4. Logika matematyczna i podstawy matematyki	360
5. Analiza	363
6. Równania różniczkowe	365
7. Funkcje zespolone	369
8. Algebra	371
9. Teoria prawdopodobieństwa	373
10. Statystyka matematyczna	375
11. Teoria liczb	376
12. Analiza funkcjonalna	378
13. Analiza harmoniczna	381
14. Informatyka	382
15. Zastosowania matematyki	385
16. Matematyka dyskretna	387
17. Próba oceny	387
X. Próba podsumowania	389
1. Odległa przeszłość (do 1861 roku)	389
2. Znaczenie półwiecza (1861–1914)	390
3. Polska szkoła matematyczna i jej zagłada (1918–1945)	391
4. Trudne odrodzenie (1945–1989)	394
5. Odzyskanie niepodległości i potem (po roku 1989)	395
6. Uznanie w świecie i w kraju	396
7. Zakończenie	401
XI. Znaczniejsi matematycy polscy	403
1. Polska przedrozbiorowa (w przybliżeniu do roku 1795)	404
2. Okres rozbiorowy (1795–1915)	412
2.1. Profesorowie Uniwersytetu Królewskiego w Warszawie	412
2.2. Profesorowie i znaczniejsi wychowankowie Szkoły Główniej w Warszawie	413
2.3. Profesorowie i docenci krakowscy, lwowscy i wileńscy	415
2.4. Inni matematycy polscy czynni w kraju	422

2.5. Matematycy polscy lub polskiego pochodzenia czynni przed I wojną światową poza Polską.....	423
3. Okres międzywojenny i czas wojny (1915–1945).....	428
3.1. Matematycy czynni w kraju.....	428
3.2. Matematycy, którzy wyjechali z Polski po I wojnie światowej.....	440
4. Okres po 1945 roku.....	444
4.1. Matematycy czynni w kraju.....	444
4.2. Matematycy, którzy wyjechali z Polski po II wojnie światowej.....	453
XII. Ważniejsze książki matematyczne polskie.....	455
1. Okres przedrozbiorowy.....	455
2. Pierwszy okres rozbiorowy (do roku 1864).....	461
3. Drugi okres rozbiorowy (półwiecze 1864–1914).....	462
4. Lata międzywojenne.....	466
5. Monografie Matematyczne.....	469
6. Biblioteka Matematyczna.....	472
7. Inne książki po 1945 roku.....	476
8. Dzieła zebrane.....	480
XIII. Ważniejsze czasopisma matematyczne polskie.....	483
1. Czasy rozbiorowe.....	483
2. Lata międzywojenne.....	485
3. Okres po 1945 roku.....	487
XIV. Przewodnik bibliograficzny.....	493
1. Archiwa, bibliografie, słowniki i encyklopedie.....	493
1.1. Archiwa matematyczne i obejmujące matematykę (zasoby, inwentarze).....	493
1.2. Bibliografie obejmujące matematykę.....	495
1.3. Bibliografie obejmujące historię matematyki.....	496
1.4. Słowniki i encyklopedie.....	497
1.5. Serie wydawnicze zawierające materiały historyczno-matematyczne.....	499
2. Szkolnictwo (szkoły, uczelnie, nauczanie).....	500
2.1. Szkoły (niższe i średnie).....	500
2.2. Uczelnie (akademie i uniwersytety).....	502
2.2.1. Ogólnie.....	502
2.2.2. Kraków.....	504
2.2.3. Wilno i Wileński Okręg Naukowy (w tym Krzemieniec).....	506
2.2.4. Lwów.....	507
2.2.5. Warszawa.....	509
2.2.6. Inne krajowe.....	511

2.3. Nauczanie matematyki.....	513
3. Nauka i kultura (tło, struktury, środowisko)	516
3.1. Dzieje matematyki powszechnej	516
3.2. Dzieje nauki i kultury polskiej.....	517
3.3. Struktury organizacyjne w kraju (akademie i towarzystwa naukowe)	519
3.4. Działalność naukowa poza krajem	520
3.5. Zjazdy z udziałem Polaków	522
3.5.1. Krajowe	523
3.5.2. Międzynarodowe	525
3.6. Polskie Towarzystwo Matematyczne.....	528
4. Dzieje matematyki polskiej.....	528
4.1. Opracowania całościowe	529
4.2. Opracowania okresowe.....	530
4.2.1. Polska przedrozbiorowa	531
4.2.2. Polska rozbiorowa	531
4.2.3. Polska międzywojenna	532
4.2.4. Polska po II wojnie światowej.....	533
4.3. Opracowania szczególne (dziedziny)	533
4.4. Niektóre problemy	540
5. Materiały osobiste.....	542
5.1. Wspomnienia obszerne (książki).....	542
5.2. Wspomnienia krótkie (artykuły).....	543
5.3. Listy i wywiady	547
XV. Aneksy	549
Aneks 1. Oferta dydaktyczna z matematyki na uniwersytetach polskich w roku akademickim 1930/1931	549
Aneks 2. Zjazdy Matematyków Polskich	554
Aneks 3. Członkowie honorowi PTM	557
Aneks 4. Doktoraty z matematyki i logiki na UW w Warszawie (1919–1939).....	559
Aneks 5. Habilitacje z matematyki i logiki w Warszawie (1919–1939).....	564
Aneks 6. Doktoraty z matematyki i logiki we Lwowie (1919–1939).....	566
Aneks 7. Habilitacje z matematyki i logiki we Lwowie (1919–1939)	568
Aneks 8. Doktoraty z matematyki i logiki na UJ w Krakowie (1918–1939).....	570
Aneks 9. Habilitacje z matematyki i logiki na UJ w Krakowie (1919–1939).....	571
Aneks 10. Doktoraty i habilitacje z matematyki na USB w Wilnie (1919–1939).....	572

XVI. Indeksy.....	573
Indeks 1. Matematyka (działy, pojęcia, wyniki itp., ze szczególnym uwzględnieniem osiągnięć polskich).....	574
Indeks 2. Nauczanie i upowszechnianie matematyki (formy szkolne i uniwersyteckie, stopnie i tytuły, ważniejsze czasopisma i serie wydawnicze, programy, reformy itp.).....	578
Indeks 3. Prądy umysłowe i ważniejsze organizacje	582
Indeks 4. Miejscowości oraz związane z nimi instytucje i wydarzenia....	584
Indeks 5. Matematycy związani z Polską i polscy historycy matematyki	591
Indeks 6. Pozostałe osoby	605
Indeks 7. Wykaz ilustracji i ramek.....	619